

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földsrínt.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A pesti hazai.

— Rendes levelezőnk től. —

Budapest, november 17.

Rendes budapesti levelezőnk től kaptuk és mint kaptuk, közzé tesszük az alábbi figyelemreméltó sorozat:

Minap az „Aradi Közlöny” olvasóinak beszámoltam azzal az akcióval, amit legutóbb a pesti első hazai takarékpénztár elhatározott. Egy sürgönyünk tudatta, hogy a takarékpénztár alaptőkéjét, a rendest úgy, miként a rendkívülit, új részvények kibocsátásával tetemesen megszorította. Ez az akció, mely jelzett sürgönyünk idejében még csak az elhatározás stádiumában volt, ma már a megvalósulás medrében van. Abban a stádiumban, amikor elvégre az akció még csak elhatározás volt, a dologtermészeténél fogva nem szólottunk az érdemhez. Ma, hogy az akció már a megvalósulás medrében halad s a hivateltől csak technikai mozzanatok választanak el, ma már kötelességünk hozzá szólni magához a dolog érdeméhez is.

Hogy mi rója ránk a hozzászólás kötelességét? Nagyon egyszerű: két szempont. Az első e két szempont közül az, hogy a közérdek parancsolja, az amely ami újságírói kötelességünket egyedül irányítja, és amelynek határozott megtámadását látjuk a pesti első hazai takarékpénztár indokolatlan tőke felemelésében. Hogy miért, arról majd alább számolunk be. A második szempont nem kevésbé fontos. Az akció már folyamatban van napok óta, de a fővárosi sajtó mind máig nem tette ezt a dolgot megbirálás tár-

gyává. Hogy miért, annak okait nem kutatjuk. Nekünk elég a tény, hogy a fővárosi lapok legfőlegb csak jóakaratu és megfizetett, hirdetésszámbamenő közleményekben relettál a pesti hazai takarékpénztár tőke felemelésére.

Konstatáljuk megegyeszer és röviden a pesti első hazai takarékpénztár akcióját. Főlemelte az alap tőkéjét egy millió forinttal. De ez az egy milliós fölemelés pusztá funkció, mert tényleg s a legkisebb számítását véve a fölemelés több, mint öt millióra rug. A kibocsátott 1000 darab új részvény ugyanis egyenként csak ezer frt név értékű, de ebből 800 részvényt egyenként 4500 kibocsátási árban bocsátanak a régi részvényesek rendelkezésére. Tehát már e 800 darab részvény után be fog folyni 3 millió és 600 ezer forint. De ezenkívül marad még az intézet kezei között 200 darab részvény, amivel spekulálni lehet s amit bizonynyal ugyanabban az árfolyamban árusít majd el, mint a mily magason — közel 10,000 frton — a régi részvények állanak.

Jelent tehát ez a tőkefelemelés nem egy milliót, hanem öt milliónál jóval többet.

Ez az egyik tény, amit konstatálnunk kell. A másik konstatálandó tény pedig az, hogy a pesti első hazai takarékpénztárnak ez a tőke felemelése komoly pénzügyi körökben a leghatározottabb és hozzá tesszük: a legkinosabb visszatetszést szülte. A legkinosabb visszatetszést szülte, mert a pesti első hazai takarékpénztár teljesen felesleges tőke felemelése a tőzsdének különben sem egész-

séges áremelkedési viszonyait még abnormisabbakká tette.

Hiszen tudvalevő, hogy az árfolyam képződés már régóta elhagyta a közgazdaságilag helyes alapot, azt az alapot, mely az egyes értékpapírok valódi belső értékét tükrözi vissza. Ez az irrealitás általában a gazdasági szempontból, de különösen pedig a tőke szempontjából aggasztó állapot, egyrészt mert az árfolyamok e mesterséges felcsigázásának nagy könnyen veszedelmes válság lehet a következménye, másrészt pedig — s legalább ezt gondolhatta volna meg a pénzügyi körök felfogása szerint a saját érdekében is ez az intézet — az ilyen indokolatlan tőkefelemelés a tőke ellen irányuló, legtöbbszörre jogosulatlan támadásoknak utójárja is megadja a jogos alapot.

Mentség volna a pesti első hazai takarékpénztárnak ez akciójára, ha tőkéje fölemelésének szükségét látta volna. De ezt mondhatja a legkevésbé. Hiszen ismeri mindenki a pénzügyi állását: olyan szilárd az és akkora tőkével rendelkezik, hogy bátran kiállja a versenyt bármely hasonló hazai intézetünkkel.

Nincs tehát a tőke felemelésének más magyarázata, mint spekuláció az árfolyamra, mint lelkiismeretlen kihasználása annak a beteges tőzsdéi árfolyam emelkedésnek, amelynek pedig épenséggel ellenkezőleg a helyes korlátok közé terelés lett volna egyikfeladata a pesti első hazai takarékpénztárnak is, ha, aminek tartja magát, komoly pénzügyi számba akar menni.

Számítása bevált; a kellő apparatus-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A „Széttépett Rózsalevelek”-ből.

I.

Égő betűkkel írtam,
Hogy megismertelek,
Szívembe álmaimban
Gyönyörű nevedet.

S azóta tépve lelke,
Sorsom tovább dobott,
De neved nem feledtem,
Még mindig ott ragyog.

II.

El-el merengek gyakran,
Abrándok árja von;
De milyen ábrándokban,
Magam sem mondhatom.

Csak azt tudom, hogy rólad,
Csak rólad álmodom,
Oly szépet — haj, de fonnyadt
Virág lesz ajkamon.

Pekry Károly.

A pusztá rózsája.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Kosztka Mihály.

Alig láttam különösebb leányt valaha. — Nem a rossz városi levegőn növekedett fel, hanem az illatos róna közepén; bár sose hagyta volna el azt az isten két kezével pazarul felvirágzózt, szinompázó mezőt.

Mikor aztán egyszer közibénk keveredett, pár napig nézette magát, megint úgy eltűnt, mint délibáb a rezgő, etherikus levegő kékjében.

Elvitte tőlünk, ki újra a rétre okos nézését, néha fel-fel hangzó búgó nevetését, ideoda ingó, nádszálhoz hasonló hajladozó járását, puha, omlatag hajának mámorító, részegítő illatát, nekem pedig, hej nekem pedig a szívem vitte magával.

Neki vigas, nekem pedig szomorú történet ez. De el is mondom . . .

I.

Városban születtem, egymás mellé épített, két-három emeletes házak tömkelegében. — Csupa zaj, csupa összesség volt életem kezdetén bölcső dalom.

Es azért mégis boldog voltam. Boldog? Dehogyan is voltam az. En úgy képzeltem, hogy az vagyok, mert valami különösebb keserűség nem ért. Pedig de messze állottunk mi egy-

mástól a boldogsággal, akár csak észak és dél csillaga.

Most már tudom mi a boldogság: szeretni. Szeretni az előtörő érzelem elementáris erejével, lelkünkbe vésni egy leány édes arcát, kábult fejjel, nem törődve a közöttünk mozgó, zsidongó mindenséggel, csak neki, csak érte élni, csak szeretni őt, szeretni . . .

Ezzel a boldogsággal együtt tanultam meg a lassan sorvasztó, tán a halál gödrébe döntő keserűséget: nem szerettetni.

Minek is mondjam milyen mélységesen nagy az a fájdalom, melynek a boldogtalan szerelem a szülőanyja.

Hiába bolyongjuk be az erdő titkos, rejtett zugait, csak utánunk jön a keserv és a csattogó madárdal nem bírja elhallgattatni lelkünk kínos zokogását. Mehetünk ez illatozó rétre, minden virágszál mosolyog reánk, a fitymáló, gunyolódó ember mosolyával, mely felébreszti a tán már szunnyadni kezdő, égető fájdalmat. Minek is mennék a folyó partjára, hiszen a víz felé hajló fűzfák susogása csak tépdési, szakgatja vérző szívünk, a folyó tükre pedig csak az ő édes, ördögi arcát veri vissza.

Nincs, nincs menekvés ettől az üldöző butótól. Tánczol előttünk, megkápráztatva szemünket, fut utánunk rémitgetve, a nap tüzes arcáról, a hold méla tányérjáról, a csillagok rezgő fényéből, mindenünnen kiált reánk.

Es én ezt a kint szenvedem . . .

sal és a megfelelő gradációval nyilvánosságra hozott tökefelemelési elhatározásának megett a következménye: részvényei rövid idő alatt ezer forinttal emelkedtek.

A pesti első hazai takarékpénztár a kívánt hasznot tehát elérte, de ez az ő haszna nagy kárára van a gazdasági helyzetnek. Mit gondol ez az intézet, hogy az az öt millió honnan kerül majd be pénzért pénztár szobáiba? Honnan kerül be különösen akkor, amidőn a tökevilág amugy is annyira igénybe van véve, mint régtől fogva nem volt. Az ő öt milliós tökefelemeléséhez vegyük a kereskedelmi bank szintén öt milliós tökefelemelését, a bankkegyesület három és fél millióját, a dunagőzhajózási társaság által absorbeálható tíz milliót, a közúti vaspálya társaság négy millióját, a városi villamos másfél millióját, a föld alatti villamos másfél millióját, stb. Szóval rövid három hónap lefolyása alatt 30 millió betézet. Ismételtelen kérdezzük: Honnan kerüljön ez ki?

A pénzügyről nem, mert az egyrészt tulságosan igénybe van véve, másrészt pedig már is árnyatlással küzd az internacionális piacczal való vonatkozásaiban. Talán a vidéki cégektől? Onnan is lehetetlen, mert tudvalevő, hogy vidéken az egész malom a textil-ipar milyen miserabilisan megy. Vagy a mezőgazdaságból? Ettől még kevésbé. Mert bár a mezőgazdaság nincs abban a válságos helyzetben, amint azt világgá kürtölik, de tényleg küzd bajokkal és saját bajainak orvoslása igénybe veszi minden erejét. Tehát a mezőgazdaság sem adhat.

Nem marad más hátra, mint onnan venni a befizetést, ahonnan lehet; nincs más mód, mint számítani a tözsde beteges áremelkedésére.

Am a számítás a spekulációra mindenkinél inkább jogában van, mint a komoly pénzügyi hírnevét büszke tényezőknél s különösen a pesti első hazai takarékpénztárnak. Kiváltságos helyzetével nem csak a kiváltságok, de járnak kötelek is: a pénz viszonyok egészséges alakulásának előmozdítása, az általános gazdasági érdek megóvása és mindenek fölött a szoliditás és a töke reputációjának megőrzése.

Kiváltságai mellett ezekről a kötelek-

ségeiről a pesti első hazai takarékpénztár ezzel az öt milliós tökefelemelésével megbocsáthatatlanul megfélemlített. Egyelőre bűnhődése az, hogy a komoly pénzügyi körök kinos visszatetsését provokálta. Lesz talán idő, hogy szóba kerül az árfolyamoknak ez a lelkiismeretlen, mesterséges és veszedelmes felcsigázása másutt is.

Egyelőre ennyit.

Ha ebben az ügyben valami újabb mozzanat adja elő magát, az *Aradi Közlöny* olvasóit hűségesen értesíteni fogjuk majd erről is.

BELFÖLD.

Az igazságügyi tárca reformjával szakadatlanul, osztrák megfeszített munkával készülnek. Ezek közt legfontosabb, de egyszerűsített legstürgebb is a szentesítés alatt levő házassági törvénynek megfelelő eljárási törvényjavaslat előkészítése, mely az igazságügyminiszteriumban jelenleg állandó szaktanácskozmány tárgya. A tanácskozsokat az igazságügyminiszter személyesen vezeti. A többi készülő törvényhozási munkák sorából ki kell emelnünk a büntető eljárást, mely már jó idő óta készen van a jelenleg a katonai bírósági hatáskört érdeklő szakaszainak végleges szabályozása céljából a honvédelmi miniszteriumban képezi a megfontolás tárgyát. Mivel pedig ezek a szakaszok jelenleg már közel állanak a kielégítő végmegoldáshoz, most már remélhető, hogy ez a nagyfontosságú javaslat még ebben az évben tétetik a képviselőház asztalára.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 17.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schober, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Fejérváry Géza, Szilágyi Dezső, Hieronymi Károly, Festetics Andor, Eötvös br.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy hétfőn a budai vártemplomban a királyné névnapja alkalmából istentisztelet lesz.

Az ülést hétfőn délelőtt 11 órakor kezdik meg, szerencsekívánátát a ház jegyzőkönyvileg fejezte ki.

Ezután tárgyalták és elfogadták a gazdasági bizottság jelentéseit.

A kisebb tárcák költségvetése.

Elnök jelenti, hogy Andrássy Gyula gr. miniszter akadályozva lévén a megjelenésben, őt ma a miniszterelnök fogja helyettesíteni.

Ugron Gábor est nem tartja helyesnek, mert a felelősségrevonás épen a budgettárgyalás alkalmával történhetik leginkább. Indítványozza tehát, hogy halaszszák el a tárca tárgyalását holnapra. (Felkiáltások: Holnap vasárnap lesz!)

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök kéri ez esetben eltekinteni a miniszter távollétéről, amely hivatalos okok miatt következett be. A tárca képviselve lesz szóló által és így az elhalasztásra ok nincs. (Helyeslés jobb felől.)

Horánszky Nándor a miniszteri felelősség szempontjából szükségesnek tartja a király személye körüli miniszter jelenlétét és a tárgyalás elhalasztását kéri. (Helyeslés balfelől.)

A ház többsége a tárca tárgyalása mellett határozott.

A királyi udvartartás tételénél

Bánó József a magyar udvartartás kérdését hozza szóba s emlékeztet az ígéretekre, melyeket a miniszterelnök erre nézve tett. A miniszterelnök ígértékét annak idején a szabad-elmű párt is helyeselte, jelölül annak, hogy az egész ház osztja az udvartartásra irányuló óhajokat. Kéri, hogy ne ámitsák ígéretekkel az embereket, hanem az adott ígéretekkel váltás be. Feleljen a miniszterelnök, hogy mint áll az udvartartás dolga?

Pázmány Dénes utal arra, hogy a magyar udvartartás szükségét érezte a miniszterelnök is, különben nem ígerte volna meg a magyar udvartartást. Egyben kifogásolja, hogy Kálnoky gróf a császárház miniszterének adja ki magát, amit a mi alkotmányunk nem ismer, kifogásolja, hogy a magyar gardakapitány, aki zászlós ur és így főrendiházi tag, Hohenlohe főudvarmester főnhatósága alatt áll. Ez nem járja, valamint az sem, hogy a magyar gárda a közös hadügyminiszter alatt áll, holott magyar alapítványokból áll fenn, melyeknek jelenlegi álláspontról szintén nem lehet tudni. Az exterritorialitás jogból sem esik ránk semmi, mert ha pl. beperli valaki a magyar birtokos Coburg herceget, akkor Ausztriában és Ausztria törvényei szerint, németül ítélnek ügyében. (Ellenmondás jobbfelől.) Bosánatot kérek, én csak tudom, én pöröltem Coburg herceget. (Derűtség.) Kér a főbizottságra felvilágosításokat.

Elnök: Kíván-e még valakiszólni?

Ugron Gábor előbb a miniszterelnök nyilatkozatait akarja hallani, azután beszélni.

Wekerle Sándor dr nem érti Ugron vártartását, hisz Ugron tudja előre, hogy szóló ígéréte nem elégíti ki Ugront, aki külön udvartartást óhaj, amit szóló nem ígért. A mit szóló ígért, azt megtartotta, beváltotta s erre nézve a királyi leirat le is érkezett a házhoz.

Minek is jöttél te közibénk: pusztá rózsája, vagy ha már jöttél, hogy tudod olyan kaotagó jó kedvvel összetépni szerelmes lelkem fényes illúzióit? . . .

II.

Már egy hete túrt maga mellett. Végre is egy hirtelen rendezett házi mulatságon, lágyan csapongó cigányzene mellett merészet tettem.

A szép Katinka, vagy a mint mi elneveztük „a pusztá rózsája“ blazirt arccsal, unatkozó szemekkel nézte az előtte bókólovavallér-sereget egy magastámlájú karszékéből.

En a szoba másik sarkában ültem és szemem nem tudtam levenni bűvös arccáról. Remegve hallgattam évelődő hangját, csipős szavait, melyekkel lassanként mind elüldözte smokingos udvarlót.

Mikor az utolsó is elment mellőle, reám függesztette szemét. Olyan átható volt a nézése, hogy összerementem, aztán felállottam s mellette ültem.

Sokáig nézett reám, míg megszólalt:

— Mit ül maga mindig úgy egyedül, mint valami füles bagoly?

Sokáig nem szóltam semmit, nem tudtam mit is mondjak, végre is éreztem, mint terjed szét egész valómon valami édes melegség és azt válaszoltam:

— Mert nagyon szerelmes vagyok magába.

Felkapta fejét, szemét egy pillanatra a

plafon felé emelte, aztán gúnyosan, hidegen, metszőn kérdezte:

— Igen?

— Szeretem Katinka azzala szerelemmel, mely képes volt egy másik leányt a gyötrelmek karjai közé vetni, mivel elfordultam tőle. De hát mit tehetek róla, érzem, tudom: maga, vagy senki. Nevet. Azt hiszi betanult szerepet mondok el most magának. Ó, de rosszul tanulta meg kiismerni az embereket ott azon az egyenes pusztán? Nem vagyok én izgatott, tudom azt is jól, hogy maga nem szeret, lehet talán valami sújtásos ruha zavarta meg kissé fejét.

Ezeket csak azért mondtam el, hogy válaszoljak arra a kérdésére, miért ülök úgy egyedül, mint valami füles bagoly.

Elhallgattam. A dacos leány, ki máskor ilyen szavakra hangosan felnevetett volna, vagy talán fricskával felelt volna, most mélylázó lett.

A szenvedély ágaskodott bennem. Egy hang azt sugta: ez a leány szeret egy kicsit téged, csak unszold kissé, erőszakold ezt a kemény fejű pusztá rózsáját a szerelemre.

De ekkor a dacz már bennem is felébredt. Hát mit fussak olyan szekér után, mely csak csalogat, de nem akar komolyan felvenni. Megmondtam, hogy szeretem, ha ő is érez ilyen félet, hát válaszoljon reá. Kierőszakolt szerelem nem kell nekem.

Inkább belsőrvadok nagy kinomban, de

egy kis, talán jogos szerelmet kikunyorálni nem fogok.

Zavara lassanként eloszlott, nézése megint az a bátor, kihívó nézés lett, én meg éreztem, mint zsugorodik össze egy iz szívem felett.

Felszakadt lelkem mélyéből egy hosszú, lemondó sóhaj, aztán felállottam mellőle.

Még ekkor is lett volna ideje szólani, ha akart volna. Nem tette. Ő tudja, mit csinál, bizonyára helyesen van téve.

En pedig oda ültem a cigányok közé és belé temettem vergődő szívem, lelkem nyomoruságos bánatát a síró hurok melódiáiba . . .

III.

Nem sokat találkoztunk ezután már. En futottam előle, hiszen csak bántott a látása, miért epestenem magam hiába?

Nem sokára el is tűnt megint közülünk, mint delibáb a rezgő, etherikus levegő kékjében.

Elvitte tőlünk, ki újra a rétre okos nézését, néha fel-felhangzó búgó nevetését, ideoda ingó, nádszálhoz hasonló hajladozó járását, puha, omlatag hajának mámorító illatát, nekem pedig, nekem a szívem vitte magával.

Neki vigas, nekem szomorú emlékü lesz örökkön ez a találkozás.

Ő majd nevetni fog rajta, én meg sirni.

De azért könnyeim között is áldom, imádom ezt a gyönyörűséges pusztá rózsáját, ki felkeltette hatalmas erejét, igazi szerelmem . . .

A belső udvartartásra nézve már tavaly szükségesebb jelezte, hogy a felség mindenütt magyar király is legyen, de éppen ebből a szempontból helytelennek tartaná a belső udvartartás szétválasztását, mert óhajtott, hogy a király Ausztriában is, ne csak itt nálunk, magyar király is legyen. Bánó ámitó megjegyzését visszautasítja, mint valótlan. Hisz éppen Bánó említette, hogy 350 éve óhajtott a magyar udvartartást. Nos, szóló két éve miniszterelnök és máris több irányban tisztázta és ezért nem szemrehányás, de elismerés illetné. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Ne vegyék tehát irányadónak a képviselők saját kívánságait, hanem azt, amit szóló ígért és amit beváltott. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Ugron Gábor nem tudja a határát annak, hogy hol kezdődik és hol végződik a belső és a külső udvartartás? De azt tudja, hogy nekünk vannak követeléseink, jogos történelmi alapon nyugvó követeléseink, melyeket törvénybe kell iktatni, mert különben a nemzetnek a jogai elkallódnak. Nem bánja, hogy az uralkodóháznak van minisztere, de az ellen tiltakozik, hogy ilyen mellék hivatalokat a közös külügyminiszter vállaljon magára, mert erre törvényes felhatalmazás nincs. Nem csak azt kívánja, hogy nálunk a közjogi funkcióknál a magyar méltóságok legyenek jelen, de azt is, hogy az idegen méltóságok ne legyenek ott.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök: Nincsenek is ott!

Holtay Pál: Bocsanatot kérek: Láttam!

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök: Bocsanatot kérek nem látta!

Holtay Pál: Hiszen az udvari estélyen beszéltem gr. Wolkensteinnel!

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök: Hát az udvari estély közjogi funkció? (Zajos derűtség.)

Ugron Gábor szerint mi itt csak a magyar királyt ismerjük, tehát a környezete is csak magyar lehet. Ragaszkodik a külön magyar udvartartáshoz, de a költséget megszavazza.

Apponyi gr. részben megadja Wekerlenek az elismerést azért, a miért kétségtelenül megilleti őt. Legnagyobb a hiány a közjogi funkciókon kívül szereplő udvartartásra nézve, amelyre nézve a miniszterelnök a régi állapotokat meghagyja, ellentétben van a mi jogos igényeinkkel és részben a miniszterelnök régebben elfoglalt álláspontjával. (Ellenmondás jobbfelől.) Udvar tartás szempontjából az udvar megjelenése Magyarországon Magyarországnak a provinciális jellegét adja. Inkább maradjon minden a régi, semmint az udvartartást így bolygassuk meg. A felség háztartási kérdését illető legbelsőbb udvartartást nem kívánja szóba hozni, de beszél a felség megjelenés, a közönséggel való érintkezés módjairól: ezekben legyen kifejezve minden jogos igényünk. Jól tudja, hogy az ilyen kérdések nem oldhatók meg oly könnyen, de nem tartja helyesnek, ha ferde irányban tereljük a kérdéseket. A millenniumi reprezentáció érdekében is kívánatos, hogy ezt a kérdést lelkiismeretesen oldjuk meg. A tételt megszavazza.

Beöthy Akos azt látja, hogy a magyar állami szervezet igényeinek sehol nem felelnek meg a hadseregben úgy, mint az udvartartásban s ennek folyománya, hogy sok más kérdésben nem tudunk dűlőre jutni, így pl. a nemzetközi kérdésben sem. Sok mindennek megátalója az auctoritás hiánya. Száz milliónál többet adtunk udvartartásra, de ebből vajmi kevés maradt itt, a legnagyobb része kivándorol az országból. Ez szomorú dolog. Egyebek között a császári ház miniszteri állását ő is kifogásolja. (Helyeslés balfelől.)

A vitát bezárták.

Wekerle Sándor miniszterelnök arra utal, amiket már mondott: ígéreteinek becsülettel megfelelt már tavaly s akkor nem igen volt kifogás. (Helyeslés jobbfelől.) Es ott van a szerb király fogadtatása: akkor is mindenben érvényesült reprezentálásunk. (Helyeslés jobb felől.)

A ház a tételt megszavazta.

A kabinetiroda tételénél

Pázmány Dénes magyar kabinet-irodát illeti s egyben kérde, mi a befolyása a jelenlegi kabinetirodánál?

A tételt megszavazzák.

Ugron Gábor a miniszterelnök azon állításával szemben, hogy a mi közjogi állásunk kétségtelen és azzal tisztában van mindenki,

utal Ausztriára, ahol még a törvényekben „Reichshälfte”-nek mondják Magyarországot; utal, hogy benne vagyunk az osztrák sas gyomrában, stb. Kéri a magyar érdekek érvényesítését.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök szerint a kabinetiroda csak közvetítő szerepet játszik és nem véleményadó, mert ha véleményre volna szükség, abban az esetben a kabinetiroda az illető kormányokhoz fordul. (Helyeslés.)

A tételt megszavazták.

A képviselőház kiadásainál Wekerle Sándor miniszterelnök kéri a dologi kiadások fölemelését 10,000 frttal.

Ugron Gábor kéri a sok felesleges ujitást jövőre mellőzni.

Elnök czélszerűségi szempontból hozta be az ujitásokat.

Wekerle Sándor kéri az eddigi szokást, mint praktikust fenntartani.

A tételt megszavazták.

A magyar delegáció kiadásainál

Vörös János a delegátusok külön díjazásának megszüntetését kéri.

Wekerle Sándor miniszterelnök utal arra, hogy a főrendiház tagjai nem kapnak általányt és a kormány a bécsi üléshez költségeit nem háríthatja másokra.

A tételt megszavazták.

Budapest, november 17. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A közigazgatási bíróságnál Horánszky a költséget megszavazza, de ez, — mint mondá — nem bizalom a közigazgatási javaslat iránt.

Szederkényi felvilágosítást kér a közigazgatási javaslatról.

Wekerle felvilágosítása után a tételt megszavazták.

A rendelkezési alap ellen szólottak Babó, Lukács Gyula, Ugron, és Berzevicsy mellette. A tételt megszavazták.

A király személye körüli tárczánál Ugron hevesen támadta a minisztert, Wekerle és Perczel lelkes felszólalásban védtek. A költségeket megszavazták.

Ülés végén Váradi Károly interpellált a napokban elfogott egyetemi hallgatók ügyében.

Oltványtelep a csálai erdőben.

— Saját tudósítónktól. —

Csodaszamba mehet az az óriási munka, amely ez idő szerint folyik odakint a csálai erdő északnyugati részében, egy hatalmas kiterjedésű földterületen. A barackai szőlőültvény-telep-társaság rigoliroztatja ott most az államtól bérbevett, nagy kiterjedésű földjét, amelyen új szőlőültvény telepet fog létesíteni, hogy a legjobb faj szőlővel, illetve vesszővel szolgáljon rövid idő lefolyása után a gazdaközönségnek s ezzel vidékünk s az egész ország szőlőtermelése ügyét egy óriási lépéssel előbbre vigye.

Ha az ember saját szemével látja az odakint sürgő hangyabolyt, amely munkás kezeivel töri, ássa reggeltől késő estig a kemény, munkáltatáshoz egyáltalán nem szokott földet, ha látja az egész nap szakatoló, dolgozó gépeket, melyek az óriási gőz-ekét tolják, huzzák keresztül a nyirkos barázdák: önkénytelenül eszébe jut a közmondás, hogy „Vas akarat sikert arat.” — Mert csakugyan vas akarat és nem mindennapi energia kell ahhoz, hogy ilyen hatalmas telep létesülhessen azon a földön, melyen nem is olyan rég még évszázados, koronákkal csaknem az égig érő fák állottak s adtak csendes tanyát az erdő tömérdek madarának.

Október közepe óta folyik odakint a munka szakadatlanul. Egész talu, egész kis város keletkezett már azóta a telep környékén s közel ez erre rug azok száma, kik jó munka-

bér mellett ássák, forgatják a nehezen munkálható talajt.

Tegyünk egy kis sétát a leendő új szőlőtelepen. A hogy az ember a csálai erdő második átvágásából kiér, már messziről feltűnik szemei előtt két erőteljes locomobil, melyek csak úgy ontják hosszú kúrtóikból a nehézságu kőszé füstöt. Ezek a locomobilok dolgoznak a gőzekével. Körül, a meddig a lát-határ tart, munkások nyüzsögnek; valamennyi ássa a földet. A munkások részére csinos egészséges barakkok vannak építve, s hol naplementével meghuzódnak s kipihenik fáradalmaikat. Egész joggal jegyezte meg egy katonaviselt ember, mikor a barakkot látta:

— Hej, ha nekünk ilyen fészünk lett volna Boszniában! Pedig én tiszt voltam...

A telep elég csinos kis föld: 800 hold kiterjedésű. A társaság 50 évre vette ki bérbe az államtól, amely idő letelte után az egész az állam tulajdonába megy át. Érdekes azt is tudni, hogy a társaságnak 300,000 frt. részvénytőkéje van s holdankint 6 frt. évi bért fizet az államnak.

Mint halljuk, a 800 holdból csak 600-at fog beültetni a 800 hold gazdasági célokra marad. A rigolirozás a szövetkezet Aradon lakó tagjainak s Varga Imre, a ménesi vin-czellérképezde igazgatójának szakavatott vezetése alatt folyik. 1897-ben már kész oltványokat lehet majd kapni erről a szép telepről.

Hogy mennyi költségbe jön a telep létesítése, arról elég fogalmat nyújthat az a tény, hogy csak az idej rigolirozás nem kevesebb, mint 40,000 frtjába kerül a szövetkezetnek, eltekintve attól a munkától, melyet Barackán a folyó évben foganatosítanak. Pedig az idén csak 250 katasztrális holdat forgatnak fel a csálai erdőben. Magának a gőzekének használata után minden katasztrális hold felszántásáért 100 frtot fizetnek a tulajdonosnak, Zselén szky Róbert grófnak, kézi erővel pedig 200 frtba kerül egy hold felásása. A gőzekével a folyó évre 100 hold felszántására van szerződés kötve, jövőre pedig 200 holdat fognak vele megdolgoztatni. A gőseke naponként másfél-két magyar holdat szánt fel.

Ugy értesülünk, hogy a telepet össze fogják kapcsolni az arad-csánádi vasúttal, melynek sinpárja egész közel fut el mellette. Így sokkal könnyeb, kényelmesebb és olcsóbb lesz majd annak idején a vesszők elszállítása.

Az is érdekes, hogy Aradváros védgát-vonalát a bodrogi uton végig egész le a Holt-marosig töltéssel kötötték össze, a mely hivatta van a városnak Bethlen András gróf volt földmivelésügyi miniszter által ígért 400 hold erdőt is megvédeni. A védőtöltés vonalán ásatás alatt igen érdekes régiségeket találtak, melyeket Papp Elemér kir. kultur-mérnök gyűjt össze.

De térjünk vissza a szőlőtelep ez idő szerint legnagyobb érdekességére, a gőzekére. — Két hatalmas locomobilból áll ez, melyek bámulatos gyorsan vonják ide és oda az ekét. — A barázda, melyet az eke szánt, nem is barázda, hanem valódi árok: 70 centiméter mély és felül 120, fenekén pedig 20 centiméter széles. Az árkot egyetlenegy ekevas szántja, melyet a legnagyobb könnyűséggel fordít meg egy, a tengelyre alkalmazott mankóalaku, mozgó rud. Egy ember fent ül az eke szarván — ha ugyan így lehet nevezni — s onnét egy kerék segítségével szabályozza a hatalmas monstrumot.

A kézi munkások jobbára alföldi, tiszavideki és környékbeli kubikusok, a kik egy talicskán az egész botorzatukat és szükségbeli tárgyukat magukkal hordják. Parozellák sze-

rint, általában vállalják el a kiásást s ha egy nap az egyik csoport nehezebben ásható helyen dolgozott, másnap porhanyósabb talajt kap és megfordítva. Ők is épen olyan méretek szerint ássák ki az árkot, mint a gözeke. Naponta megkeresnek 60—80—90 krajczárt, a szorgalmasak 1 frt 20, 1 frt 40 krajczárt sőt még többet is.

Megemlítjük végezetül, hogy az idén 220 holdat fognak betülneni amerikai alanyval s 80 holdat a barackzai szőlőoltvány-telepről nyert másodrandű oltvánnyal.

Három év lefolyása alatt az amerikai szőlőtelep 500 holdra, az oltványtelepből nyerendő fajszőlők komplexuma pedig 100 holdra vagyis összesen 600 holdra lesz kiegészítve. A másik 200 hold gyökereztetésre és egyéb gazdasági célra lesz használva. Két oltótelep lesz: egyik északnyugati, másik pedig délnyugati felén a telepnek.

Tegnap a szőlőtelep-társaság vezérferfiain meghívott vendégek társaságában kihajtottak a csálai erdőbe, hogy az ott folyó érdekes munkálattal megtekintsék. Az indulás délelőtt 10 órakor magánfogatokon és kocsikokon történt a városháza előtt. A kirándulásban részt vettek: V á s á r h e l y i Béla, B o r o s Beni orsz. gyűlési képviselő, V é g h Aurél kir. tanácsos, jószágigazgató, H á s z Sándor kir. tanácsos, V i z e r Péter, S z e n t p é t e r y Antal, V a r g h a Imre vinczellérképezdei igazgató, W e i d e n f e l d Lajos, B á n h i d y Antal br., B i r ó Kálmán, B o r o s Vida Virágh Lajos főmérnök, M i l l i g József, P é t e r f f y Antal, N e s n e r a Aladár, S c h v ó b Sándor főerdész, M a r s c h a l l Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkár, E. I l l é s László másodtitkár, K i s s Ferencz ipartestületi titkár, P a p p Elemér és V á l y kulturmérnökök, S c h a u e r Adám és a helyi lapok szerkesztői.

A telep és a gépek működésének megtekintése után a szövetkezet gavallér vezérferfiain pazar villásreggelivel lepték meg a társaságot. Az erdőben, fák alatt leült az asztalokon volt terítve, hol a végtelenül kedves, teljesen nyári időben a vidám kedélyhangulatban levő társaság valóságos majálist tartott. Pezsgők durrogása közt — magyar ember szokása szerint — megindult természetesen a toasztirozás is.

E. I l l é s László emelte először poharát a szövetkezet üdvös munkájára, kívánva, hogy minél előbb elkövetkezzék azon idő, a mikor pezsgő helyett már az ott termet szőlő nedvéből koozcizinthasson a szövetkezet vezérferfiainak egészségére.

Igen jó hatást keltett B o r o s Beni orsz. képviselő köszöntője. Válaszolva az előtte szóló szavaira, részéről megengedi, hogy a szőlőtelep társulat mindent elkövetett eddig a maga részéről is, hogy Aradváros és a megye kulturális felvirágoztatásában tehetségéhez képest része legyen, és ezentúl még többet fog ez irányban elkövetni: de mindez csak kis töredéke annak a hatalmas erőnek, a mely Arad polgárságának hazafiságában és vállalkozási szellemében folyton és folyton megnyilatkozik. Nem tétovázik kijelenteni, hogy Arad tekintetben az ország minden városa közt első helyen áll és azon számos vállalatok között, melyek eddig már virágnak, részint tervben vannak, a szőlőtelep részvénytársaság is csak olyan vállalat, mely Arad polgárságának a közügyek iránti buzgalma, és vállalkozó szellemének egyik kifejezője. Ő Arad polgárságának ezen kiváló erényeire s ezzel a város polgárságának jelen levő tagjaira koozcizint.

V á s á r h e l y i Béla éltette S z e n t-

p é t e r y Antalt, ki a villásreggeli megte-remtése körül oly fáradhatlanul szorgoskodott.

Ezek után a társaság a kocsikra ült s miután megtekintette még a leendő c z u k o r g y á r helyét, d. u. 2 órakor visszahajtatott a városba.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 775.0 milliméter, délután 2 órakor 772.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 3.5, délután 2 órakor C° + 11.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 1. délután 2 órakor E. 3. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az előző 24 órában: 0 milliméter.

Az új helyiség.

— A kereskedő ifjak dísz gyűlése. —

Ma este nyílik meg kereskedő ifjaink díszes új otthona. Régi óhaj teljesül kereskedőinknek ezen újabb nemes mozgalomával, mely alapja egy jobb jövő reményének melyből kitartó erővel termékeny ideák megtestesülése fog létesíttetni.

Hogyne örülne az érdekeltek szive, midőn városunkban is mint minden nagyobb városban a „Kereskedő ifjak helyisége“ felirattal csalogatja az idegent a kényelmesen berendezett otthonba.

Kik mások tehetnék meg első sorban mint kereskedőink, hogy saját maguk kényelmére egyéniségük és így testületük tekintélyének emelésére minden, a kor követelményeinek megfelelően berendezett oly hajlékot teremtsenek, mely méltó hozzájuk.

Ha a kereskedő bezárja tüzetét, a mellett, hogy pihenjen, nemesítő szórakozás után lát. A kereskedőesség hosszú napi munkájában kifáradva, azt sem tudja hová menjen, hogy szellemileg vagy bármi módon ellensúlyozza a bágyadt tagok és a szellemi erő elsatnyulását. Családi kör nem mindegyiket várja. Különösen a téli esték unalmasak, mert hosszúk. Egész nap fáradozván az üzletben, este meleg hajlékot keres föl, melyre legalkalmasabb a korsó vagy kávéház. Hogy azután ebből mi következhetik, gondolhatjuk.

Ezen a bajon kíván segíteni, kereskedő ifjaink új otthona. Találkozó helye lesz városunk kereskedőinek. A mellett, hogy önkép-zéssel van összekötve (olvasás, felolvasás és vita-estély) gondoskodva lesz a más szórakoztató eszközök megválogatásában és alkalmazásában is.

Öszinte szívből üdvözljük városunk kereskedő ifjuságát és intező köreit a mai ünne- pélyük alkalmából. Legyen e hajlék a családias otthonnak, a rút gyűlöltöset, áskálodást, ellenségeskedést levetkező szoros barátságának, őszinte rokonszenvnek, felebaráti szeretetnek hajléka és legyen mindenek felett magyar! S ha minden, mit szív és ész s a szórakoztató test megkíván, föllelhet e nagy reményekre jogosító magyaros szellemű otthonban, az áldás nem is maradand el.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 18. —

Száraz. — Enyhe. — Hőszűnyedés. — Ködös. — Hosszabb ideig állandó.

Halál a vonat alatt.

— Saját tudósítónktól. —

Ternova, november 17.

Megrázó szerencsétlenségről ad hirt lapunk ternovai levelezője, mely érthetőleg nem kevésbé izgatja fel a kis község lakosságának kedélyét.

A szomorú eset áldozata az arad-csanádi egyesült vasutak egyik alkalmazottja Dragán Mojsza, ki tizenkét órával a katasztrófa után a borosjenői köz-kórházban k i s z e n v e d e t t.

A részleteket tudósítónk az alábbiakban adja:

Kevéssel a személyvonat indulása után még a ternovai állomáson foglalatoskodott Dragán Mojsza, ki a vasutnál mint kise- gitő fékező volt alkalmazva. A teherkocsikat akarta egymáshoz csatolni, midőn egyszerre

megcsuszott, s a már mozgásban levő két vagon ütközése között ke- r ü l t.

A kocsikat már megállítani nem lehetett, így osupán a szerencsétlen ember mentéséről, gondozásáról lehetett szó. A baleset hírére elő- siettek H a d y Gyula állomásfőnök és W o l f Andor pénztárnok, kik — mivel orvost nem lehetett kapni hamarosan — az első segélyt nyújtották a súlyosan sérült embernek, k i m é g e k k o r é l e t b e n v o l t.

A gondos ápolás láthatólag jól esett a betegnek, mert egy óra múlva könnyebben érezte magát.

A pályaorvos csak később érkezett, s konstataálta, hogy az ütközés k a g y o m o r r é s z t s é r t e t t é k m e g. Az állomás fő- nök a második vonattal átküldötte a sebesül- tet ápolás végett a borosjenői kórházba.

Itt az orvos újólag megvizsgálta s konsta- táálta, hogy csak könnyen sérült, s betegségé- ből csakhamar fellábad.

Azonban a dolog váratlanul és szomorúan végződött. Dragán az éj folyamán nagyon rosszul lett, önkívületi állapotba esett, s reggel nyolcz órakor a kórházban meg is halt.

Az esetről értesített anyja már éjjeli tizen- két órakor künn volt a ternovai állomásen, hogy fiához utazzék. Az állomásbeliek termé- szetesen marasztalva vigasztalták, hogy majd másként lesz a dolog, majd felgyógyul a fiu. Sőt mikor a drót meghozta Dragán Mojsza halálhírét, akkor titkolták előtte a szomorú ténytet.

Képzeltető a szerencsétlen anyja kétségbe- esése, midőn megtudta fia halálát.

A temetés tegnap ment végbe Borosjenőn közrészvét mellett.

HIREK.

November 18. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Odo. Protestáns naptár: Odo. — Izraelita naptár: 8. Ch. Sar. — Görög-keleti naptár (november 6.): Pál. — A nap két 6 óra 52 perczkor, nyugszik 4 óra 6 perczkor.

November 19. Hétfő. Róm. kath. naptár: Erzsébet. — Protestáns naptár: Erzsébet. — Görög-keleti naptár (no- vember 7.): Hieron. — A nap két 6 óra 54 perczkor, — nyugszik 4 óra 5 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap dél- előtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

A Kölcsey-dalkör Csabán.

— Hangverseny aradi közreműködőkkel. —

Ugy látszik A r a d híres kezd lenni nem csak szép asszonyairól, de dalárdáiról is. Itt a legújabb bizonyítéka, hogy az aradi K ö l c s e y - d a l k ö r t meghívták a szomszédos C s a b á r a egy hangversenyen való közre- működésre.

Hisszük és reméljük, hogy a jövő héten megtartandó hangversenyen azt a jó véle- ményt, mely a Kölcsey-dalkör működését ál- landóan kísérte, csak meg fogják erősíteni. A hangversenyre kibocsátott meghívó a követke- zőképen hangzik:

Meghívó.

Csabán a városi színházban szombaton, no- vember hó 24-én az Arany-alapítvány javára az aradi Kölcsey dalkör és csabai műkedvelői szives közreműködésével megtartandó hang- versenyre és néma, a Vigadó termében rendezendő zártkörű táncmulat- s á g r a t. szimedit és családját tisztelettel meghívja a rendező-bizottság.

Az érdekesnek ígérkező hangverseny mű- sorát itt adjuk:

1. „Király induló“ Huber Károlytól, zongoraki- sérettel előadja a K ö l c s e y D a l k ö r.
2. „La polka glissante“ Rafftól, zongorán elő- adja: V a s s Imréné urnő.
3. „Kérdeztem a rózsát“, Thern Károlytól, előadja: a K ö l c s e y D a l k ö r.
4. „Tavasszi dal“ Helmundtól és „Szivemből

téptem ezt a dalt" Nádortól, éneklő Gécs Jolán k. a., zongorán kíséri: Vass Imréné urnő.

5. Olasz dalok: Gaal Ferencztől, előadja a Kölcsey Dalkör.

6. Szellem idézés és a Zarándok az „Ördög Róbert” operából, éneklő: Bujas Sándor, a Kölcsey Dalkör alelnöke, zongorán kíséri Schönthal Gyula, a Kölcsey Dalkör karnagya.

7. „A mézes hetek után.” Gyalui Farkas dialogja. Személyek: Pista, Hrabovszky Lajos ur, Pista neje Korosy Ilona k. a.

8. „Leánybarátság”, Goll Jánostól, zongorakísérettel előadja a Kölcsey Dalkör.

9. „Nem igaz” Titó Matteitől, éneklő: Avarffy Géza ur, a Kölcsey Dalkör alelnöke, zongorán kíséri: Schönthal Gyula ur.

— Az „Aradi Nyomdatársaság” feleit értesítjük, hogy mindazon sürgős munkákra nézve, melyek a *vasárnapi munkaszünetből* kifolyólag vasárnap végezhetők, értekezhetni Varga Józsefnél, a nyomdatársaság üzletvezetőjénél (*Kiss Ernő-utca 4. szám.*)

— A hivatalos lapból. A király Erdőgh Virgil temesvári ítélőtáblai bírót a máramaros-szigeti és Galba Lajos sárvári járásbírói járásbírói a szatmárnémeti törvényszékhez elnökké nevezte ki.

— A királyné nevenapja. November 19-én hétfőn lesz Erzsébet magyar királyasszony nevenapja, amelyet lelkesedéssel és hagyományos hűséggel ünnekelnek meg mindenütt széles Magyarországon. A minoriták aradi templomában hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, melyet Jánosy Dömjén dr. rendfőnök mond, s melyen a hatóságok, hivatalok és testületek is jelen lesznek.

— Megyebizottsági tag választások. Az aradvármegyei köztörvényhatósági bizottság választott tagjainak létszámában történt időközi üresedések betöltése végett egyes kerületekben elrendelt és folyó november hó 15-én megejtett választások alkalmával megyebizottsági tagokká a következők választottak meg. Tótváradon: Turk Pártén lupesti lakos; Almáskamarason: Vermes Alfréd megyebodzási községi jegyző; Kisperegen: Matovics Béla kisperegi jegyző; Csermőn: Schreyer Jakab kereskedő; Tauozon: Jakab Gy. Géza, birtokos; Fazekasvarsádon: Székely József körjegyző.

— A millennium és Arad. Az aradi kerületi bizottság körzetében most már mindenfelé folyamatban van a kiállításra való részvétel előmunkája. Az egyes helyi bizottságok nagybárára megtartották alakuló gyűléseiket, részben meg is kezdték tevékenységüket. A kerületi bizottsághoz eddig az orosházi, pankotai, szászvárosi, szarvasi és b. csabai helyi bizottságok küldték be ülési jegyzőkönyvüket.

Mindezen bizottságok szabályszerűen szervezkedtek és felosztván tagjaik között a teendőket, munkásságukhoz hozzá fogtak. Egyben azonban csaknem valamennyien azzal a kívánsággal fordulnak a kerületi bizottsághoz, hogy a kiállításban való részvétel érdekében anyagi gyámolításban részesíttessenek. A jegyzőkönyvekből láthatólag a vidéki iparosok között megvan a jó szándék és az akarat: jeles tárgyakkal jelenni meg az ezredéves ünnepélyen, de a legtöbb helyen hiányzanak a megjelenés anyagi eszközei. A kerületi bizottságnak előre láthatólag nehéz dolgot fog adni, hogy a rendelkezésére állandó összegekből minden támogatásra érdemes igényt kielégíthessen.

A kiállítási alaphoz való adományok lassan érkeznek, bár ha tekintetbe vesszük, hogy az egyes községek és városok csak mostanában állapítják meg jövő évi költségvetéseiket, az e részbeni határozatok még kilátásban vannak. Utolsó jelentésünk óta következő adományok megszavazásáról érkezett be jelentés a

kerületi bizottság elnökségéhez: Makó város 500 frt, Pankota mezőváros 100 frt, M.-Pécska mezőváros 100 frt, Nagyhalmagy község 15 forint, a Szeghalom vidéki takarékpénztár 15 forint.

Tudomásunk szerint Békésvármegye tízezer forintot tevő pótdót szavazott meg a millennium céljára s ebből a kiállítás támogatására megfelelő részt fog juttatni.

— Az összeomló házak. Részletesen megírtuk lapunk tegnapi számában a mezővárosiakat, amelyek a csatornázással kapcsolatosan felmerültek. A Kossuth-utcában levő ejektor-állomás ásása közben az angolok nagy mérvű talajvizre bukkantak, mi a legerősebb gőszivattyú alkalmazását tette szükségessé. Így történt, hogy az erős szivattyúzás következtében a talaj, az aszfalt, s ezzel együtt a Fisis-ház és Valenta-féle korcsmahelyiség is süllyedni kezdett. Eleinte azt hitték, hogy az épületek megtámasztása segíteni fog a bajokon, később azonban midőn ennek eredménytelensége bebizonyult, Aradváros tanácsa az épületek egy részének lebontását rendelte el. Tegnap délután egy szakbizottság járt künn a helyszínen, mely szintén a tanács javaslata értelmében nyilatkozott. A házak lebontását a tegnapi nap folyamán meg is kezdték.

— A kerületi parancsnok a király előtt. Bulosi Jankó Lajos altábornagy, a II-ik honvéd kerület újonnan kinevezett parancsnoka tegnap délelőtt Bécsbe utazott, hogy előléptetése alkalmából Ő Felsége előtt tisztelegjen.

— Tisza István országgyűlési képviselőről azt írta egyik lap, hogy betegesen fekszik. Mint mi igen kompetens forrásból értesülünk, ez a hír téves, a meunyiban Tisza István ez idő szerint Károlyi grófnál van vadászaton.

— A mácsai falkavadászok jövő heti meetjein — mint lapunknak sürgönyzik — a találkozókat ugyanott lesznek, ahol az elmúlt héten.

— Vadkan-vadászat lesz ma a családi erdőben. A vadászathoz nagy társaság megy ki, az élén Fábrián László főispánnal.

— Benzinrobbanás az Andrássy-uton. Tegnap délután fél 5-kor egy pár pillanat alatt óriási néptömeg verődött össze a Dürre-testvérek fűszerkereskedése előtt annak a hírére, hogy a pinczébe benzinrobbanás történt. — A szájról-szájra kelt hír azonban nem egészen felelt meg a valóságnak. A tény a következő: Az üzleti személynél egy tagja, névszerint Gajdy István, ugyancsak az üzlet hetesével: Zopota Jánossal lement a pinczébe kézi lámpással benzinért és petroleumért. — Midőn már az üvegben volt a benzin, véletlenül odatördött a teli üveg egy hordóhoz, mire összetört és a benzin szétfolyt a földön. A két ember, elég vigyázatlanul, hogy nézzék, merre folyt el, annyira közel ment a lámpással a benzinhoz, hogy az egy pillanattal a lángot vetette. Ebben a válságos pillanatban a két ember nem vesztette el lélekjelenlétét és hirtelen, jóformán pusztá kézzel elfojtották a lángot, mely szinte körül folyta őket. A lángokat sikerült is nekik elfojtaniok és így elejét vehetni nagyobb szerencsétlenségnek. — Gajdy István és Zopota János csupán a kezét égette össze, egyéb bajuk az ijedtségen nem történt. A tüzoltó kocsik kivonultak ugyan, de szükség reájuk nem volt.

— Vadászat a megyében. Lukács László szemlái birtokos „Fobára” nevű erdejében — írja levelezőnk — f. hó 14-én vadászatot rendezett. A vadászat tartama rövid időre volt szabva, s ennek lehet tulajdonítani az elért csekély eredményt, a mennyiben csak 1 őz, 16 nyul és 3 szalonka esett el. A vadászatot részt vett többek között Kabdebó ezredes is.

— A személtűgy harcosai. Nagy panaszszal, s meglehetősen ellapított ábrázattal állott tegnap az alkaptány előtt Csordás Miklós és Breitmánn Vilmos. Mindkettő szemétkihordási vállalkozó, s valami személtűgyön is kaptak össze, melynek kihívás nélküli párbaj lett a vége. A két összekülönbözött alak ügyét alighanem füst és löpor nélkül fogják elintézni a jövő heti tárgyaláson.

— A vinga-varjasi vasút. Levelezőnk írja: Darabánt János dr. és Szathmáry Lajos, mint a vinga-varjasi helyi érdekű vasút engedményesei folyó évi december 1-én kezdik meg a vonal traszizozását. A községek Varjas, Kétfél, Majláthfalva és Monostor, csakugy versenyeznek a hozzájárulási összegek megszavazásában. A törvényhatóság valószínűleg kénytelen lesz a megszavazandó összeget leszállítani. Vinga egy maga mintegy 160,000 frtot fektetne be. Egy szomszéd nagy birtokos hajlandó az engedményt 60,000 frton megvenni, ha a vasut nem Vinga, hanem Merczfalváig építetik ki, de ezt egyik engedményes kevesli.

— Ok nélkül. Az aradi orvosi hivatal iktató könyvében csak annyi van megírva, hogy Szász Mihály súlyos testi sértésről látéletet kapott, amit könnyen vitt el egy jó verésnél. Mert amint később kiderült Szász Mihály holmi nézeteltérésbe keveredett egy társával, aki alaposan helyben hagyta amint ő mondja: ok nélkül.

— Két óra körutazása. Az egyik óra története egyszerű, mint a bibliai mondások. Csilányi Józseftől lopta el valami mezőberényi születésű Stein Hermann nevű hivatalos zsebmetesző. Aztán Aradról tovább zónázott Temesvárra, hol az órát zálogosította el, visszajövet pedig Orczfalván a lánczat adta el. A rendőrség lecsipette. A másik óra Barona György kovacszincai polgártársnál ketyegett vidáman egész a tegnapi napig, mikor is a jogtalan tulajdonos behozta azt, s az aradi piacon árulgatni kezdte. A rendőrségnek feltűnt ez, s kérdőre vonta az oláht, honnan vette az órát? mivel az igazolni tulajdonjogát nem tudta, bekísérte. Az alkaptány megvizsgálta az órát, s tapasztalta, hogy annak fedelében a valódi tulajdonos neve van bevéve, aki át is vette rég elvesztettnek hitt óráját. Az oláht a világosi járásbírósnál feljelentették.

— A vingai járási jegyző egyesület tegnap tartotta őszi ünnepélyes közgyűlését, melyen a Rácz Pál monostori jegyző nyugdíjazása folytán megüresedett elnöki állásra Ribanovics Traján kalácsai jegyző választott meg. A járáshoz tartozó községekben a telefon összeköttetés létesítése már befejezett tény és az oszlopok is már kirakotnak. — A mezőrendőri törvény végrehajtása körüli eljárások egyöntetűvé tétele végett november hó 25-én külön értekezlet fog tartatni.

— Jótékony célra. Néhai Schwarz Zsigmond-nak az „Aradi izr. kiházasító egyesület” alapítója és 27 éven át volt buzgó elnökének elhalálása alkalmából a nevezett egyesület választmányja kegyeletének kifejezést adandó, koszorúmegváltás címén az „Aradi izr. kiházasító egyesület” céljaira maját tagjai között huszonöt frtot gyűjtött és az egyesület pénztárába befizetett.

— Pályázatok. Kir. pénzügyi fogalmazói állásra a gopicsi kir. pénzügyigazgatóságnál december 15-ig; pénztár-ellenőri állásra az akna-szlatinai m. kir. főbánya hivatalnál négy hét alatt; philoxera biztosítási állásra a soproni sz. kir. város köztörvényhatóságánál decz. 1-éig.

HYMEN.

Szondy Géza szentleányfalvi ev. ref. lelkész tegnap esküdtött örök hűséget az aradi református templomban Vadányi Emmi urhölgynek. A templomban nagy és előkelő közönség jelent meg, míg Szentleányfalváról lovas bandérium kísérte be s vissza az új part. Az esküvőt Szentleányfalván fényes lakoma követte, melyen Aradról is számosan vettek részt.

GYÁSZROVAT.

† Id. Ormos Zsigmond a volt temesmegyei főispán — mint értesülünk — tegnap elhunyt. Temetése holnapután lesz. A haláleset hírére Ormos Péter kir. tanácsos nyugalmazott aradmegyei alispán elutazott.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi Izs. nőegylet elnöki állásának betöltése czéljából rendkívüli közgyűlés hivatott egybe, mely ma vasárnap nov. 18-án d. u. 3 órakor a hitközség gyűléstermében fog meg tartatni.

(*) Az aradi filharmonia egyesület f. hó 18-án vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza délkeleti földszinti termében közgyűlést tart, melyre a tagokat ez uton hívja meg az elnökség.

(*) Felhívás. Az „Aradi Tornaegyesület” működő tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 19-ikén kezdendő erőmérésre és csapat beosztásra a tornaórákon pontosan megjelenni sziveskedjenek. Aradon, 1894. évi november hó 18-ikán Nagy Sándor titkár-művezető.

MULATSÁGOK.

(=) Dalestély. Az aradi dalegylet tolyó hó 25-én a színházépületben levő Michl féle központi vendéglői nagyteremben tartja meg pártoló tagjai tiszteletére rendezendő s táncvizsgálommal egybekötött dalestélyét, melyre a belépti jegyek már kibocsájtának. Belépti díj személyenkint 1 korona. Az ügybuzgó rendezőség lelkiismeretesen igyekszik megfelelni, a dalestély jó sikere czéljából kifejtendő teendőinek, s így az estély — tekintve a már is észlelhető élénk érdeklődést — minden tekintetben kedvező eredménynek ígérkezik. Czimzett meghívók mellőztettek s ilyenek helyett a műpártoló közönség fairagaszonok a lapokban közléteendő meghívó utján fog az estély részleteiről értesíttetni s meghivatni.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

November 18. (Vasárnap) Délután: Koldusdiák, operette. Este: Asszony verve jó, népszinmű.
November 19. (Hétfő) Charlie néneje, bohózat.
November 20. (Kedd) Örök törvény, szinmű; Csiky Gergely emlékeztető.
November 21. (Szerda) Bajassók, opera; Szülel ház, vigjáték.
November 22. (Csütörtök) A kis alamusszi, operette.
November 23. (Péntek) Madame Sans Gêne (Szókimondó asszonyság) vigjáték, először.
November 24. (Szombat) Madame Sans Gêne, (Szókimondó asszonyság) vigjáték, másodszer.
November 25. (Vasárnap) Délután: A madarász, operette. Este: Gróf Monte Christo, dráma.

* Ujdonság a színházban. A „Madame Sans Gêne” (Szókimondó asszonyság), mely a minap került először színre a népszínházban, e hét péntekjén nálunk is megjelenik a színpadon. Az óriási hatást keltett vigjátékot társulatunk is nagy ambícióval tanulja, a próbák szakadatlanul folynak, a darabban csaknem az egész drámai személyzet játszik és így előreláthatólag itt is nagy sikere lesz e vigjátéknak, mely iránt már most is a legélénkebb érdeklődés nyilvánul.

* A vidéki színészet segélyezése. Arra való tekintettel, hogy a belügyi tárca költségvetése legközelebb tárgyalás alá kerül a képviselőházban, az országos magyar színészegek egyesület kérvényt nyújtott be a házhoz. Előadja benne, hogy „nincs ország, melynek vidéki színészei rendezettebb, figyelmeztettebb s mégis szanyarubb helyzettel küzdő lenne,” mint a mienk, hogy „ma már 1500 tagból álló testület ez, mely szigorú önköltő törvényeinek fegyelme alatt üntudatosan működik a magyar nemzeti nyelv és kultúra érdekében;” hogy a fővárosi színházaknak juttatott állami segélyből a főváros lakosaira fejenként egy forint, minden előadó művészre fejenként 2000 forint esik, míg a vidéki színészetnek juttatott segélyből az ország vidéki lakosaira fejenként háromnegyed krajczár, minden előadó színészre 6 frt 12 és fél krajczár esik. Mindezeknek utána azt kéri a petíció, hogy a ház emelje fel a vidéki színészet segélyezésére előirányzott összeget 10.000 forintról 120.000 frtra s egyszersmind rendelkezék az iránt is, hogy ezen összeg a tervezett országos szervezés keresztülvitelére — természetesen az állami ellenőrzés kellő biztosítékai mellett — az országos magyar színészegyesület igazgató tanácsának rendelkezésére bocsájtassék.

* Hangverseny. Morini Helén olasz udvari énekesnő december hó másodikán a „fe-

hér kereszt” nagytermében egy hirneves zongora művészszel fog hangversenyezni. Hirszerint Morini k. a. nagy terjedelmű, s különös figyelemmel képzett mezzosoprán hanggal rendelkezik, de a mi által kimagaslik művésztársnői közül, ez a felfogásának önállósága és az érdekes előadás eredetisége. Nem lesz érdektelen ez alkalommal megemlíteni, hogy Morini k. a. a ki rendkívüli bájos megjelenésével a színpadon egyaránt mint a hangverseny teremben nagy sikereket aratott, a Milano Teatro-della Scólan van szerződötve, a hol hivatva van Leoncavalló új operájában fellépni. Ez érdekes hangversenyre előjegyzések elfogadtának ifj. Klein Mór zeneműkereskedésében.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Oláhok a törvényszék előtt. Körülbelül három-négy hó előtt cselekedték meg az aradi oláh preparandia akkor még nagy reményű növendékei azt a meglehető korlátoltsággal kigondolt csalást, melyen rajtavesztve, most tegnap állottak a törvény előtt, hogy büntetésüket elvegyék. Három negyedéves oláh preparandista — elfogyván a pénzüik — a következő tervet eszelték ki. Hamisítottak egy 3 frt 50 krról szóló pénzes postai utalványt, melyet azután egyik el is vitt a postára, hogy a pénzt felvegye. A postán azonban röktön felismerték a hamisítványt és Budugán Aurélt le is tartóztatták. Budugán Aurél és beidézték két társa, névszerint Mikó Konstantin és Adám Illés már akkor és tegnap újra olyan féle vallomást tettek, hogy ez az egész csak tréfa volt. Ezt igazolta Trimba Kálmán megidézték tanu is. Így a törvényszék a vallomások alapján nem találva szándékoságot az egész dologban, felmentette a vádlottakat, kik jelenleg okleveles tanítók. A kir. ügyész azonban fellebbezett. Legjellemzőbb és megrovandó azonban az a körülmény, hogy ez a három okleveles tanító alig-alig tud egyegy magyar szót, sőt nem is tudnak egyáltalában.

§ Elítelt csendő. Jávorszky Endre egy aradi fűszerkereskedőnél volt alkalmazva mint segéd. A segéd azonban visszaelt a főnök bizalmával és lopta. Orgazdája saját nővére volt. A lopásokat azonban a főnök végre is észrevette és rajta is kapta egy alkalommal segédét. A tetten kapott bevallotta bűnét és azt is, hogy az ellopott tárgyak nagy része nővérénél van elrejtve. A házkutatás alkalmával ezeket meg is találták. Időközben Jávorszky Endre bár meg volt téve ellene a vád, s inditva a fegyelmi vizsgálat, beállt osendőrnök, hová fel is vették. A tegnap tartott végtárgyalásra egyenruhában jelent meg, hanem azért a törvényszék kimondotta ítéletét, mely szerint Jávorszky egy évi börtönre és három évi hivatal vesztésre ítéltetett.

TÁVIRATOK.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, november 17. (Saj. tud. táv.) A képviselőház a holnapután tárgyalandó belügyminiszteriumi költségvetés elintézése után a kereskedelmi miniszterium költségvetését fogja tárgyalni, s azután a költségvetési vita megszakításával a magyar folyó és tengerhajózási társaságról szóló törvényjavaslatot. Mihelyt e törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, azonnal meg is alakul az új társaság.

Fejérváry br. üdvözlése.

Budapest, november 17. (Saját tud. táv.) A szabadelvű párt tagjai felirattal ellátott üdvözlő iratokat nyújtanak át Fejérváry és Gromon tíz éves jubileuma alkalmából.

Hadüzenet Franciaországnak.

Páris, nov. 17. (Saj. tud. táv.) A Journal fentartja azon állítását, hogy Anglia minisztertanácsban foglalkozott azon esz-

mével, hogy üzenjen-e hadat Franciaországnak, mert Oroszország francia pénzzel és segítséggel japán javára beavatkozni akar a keleti háborúba. A minisztertanács azonban az angol flotta rossz kondíciójára való tekintettel a hadüzenést ez időszertint lehetetlennek mondta.

Lemészárolt lakosság.

Varna, november 17. (Saj. tud. táv.) Muchni lakosságának lemészárlását a török csapatok idézték elő, mivel a lakosság megtagadta az adófizetést. A kormányzó elrendelte a lakosságra tüzelni, 25 falu résztvevett a lázadásban, melyben néhány ezer embert lemészároltak. A tartományi kormányzó a konzult vádolja, mert ő izgatta fel a lakosságot, és felelőssé őt teszi a következményekért.

A japán-kínai háború.

Sanghai, november 17. (Saj. tud. táv.) Szecsuan alkirályt elfogták császári parancsra, mert a sikkasztások leplezésére megölte a tatár vesért. Vái tábornokot a ping-yangi vereség miatt Pekingben lefejezték, Yeh és Nic tábornokokat pedig megfosztották rangjuktól.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi gabonaüzleti hetiszemle.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, november 17.

(S. ss.) Az időjárás a múlt héten is egész tavaszi volt. A mezei munkálatok majd mindenütt le vannak fejezve, a vetések állása mindaddig elég kedvezőnek mondható. A gabonaüzlet még mindig pang.

Piacunkon, dacára az alacsony áraknak, lassan mozog az üzlet s hanyatló irányban. — Buza. Miután gazdáink a mezei munkálatokat befejezték, az utak jók s pénzre szorulnak másrészt pedig világosan látják, hogy az üzletben javulásra gondolni sem lehet, sietnek buzakészletükön tuladni. A vevők száma fölötte csekély. Kereskedőink nem vásárolnak, a malmok panaszkodnak, hogy az őrlés veszteséggel jár. Az ár naponta csökken. Tagadhatatlan tény, hogy az idegen buza kezdi ismét árunkat veszélyeztetni, sőt a nagyobb mennyiségben való eladást lehetetlenné teszi. Az irányzat lanyha. — Tengeri. E héten is sürgős keresletnek örvendett, az ára ismét emelkedett, dacára a meglehető nagy kínálatnak s dacára annak hogy a szeszgyáraink csak igen keveset vásárolnak, mert rozs, de leginkább burgonya segítségével gyártják a szeszt.

A speculáció, de különösen a hiszlók részéről fizettetett néhány krajczáral magasabb ár miatt további árjavulást bizton remélhetünk.

Más gabnaneműben csak kevés, vagy egyáltalában nincs forgalom. Az árak nem változtak.

Aradon és Uj-Aradon a múlt héten eladatott:

Buza I. rendű 1000 mm. 5 frt 60 krtól 5 frt 80 krig.

Buza II. rendű 1400 mm. 5 frt 80 krtól 5 frt 60 krig.

Tengeri Ó 200 mm. 6 frttól 6 frt 10 krig.

Tengeri Uj 1200 mm. 5 frt 10 krtól 5 frt 20 krig.

Rozs névleg 4 forint 80 krtól 4 forint 90 krig.

Arpa új, névleg 5 frt 10 krtól 5 frt 20 krig.

Zab új, névleg 5 forint 60 krtól 6 frt 20 krig.

Aradi lisztüzlet.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, november 17.

S. ss. Mint a gabonaüzlet, természetesen a lisztüzlet is, a szó szoros értelmében pang. Nincs forgalom, nincs kereslet, sem exportálás. Korpában, miután a jószágot még ki lehet a legelőre hajtani, absolute nincs kereslet. — Az

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőketörlesztésre esik 2%, 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőketörlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7% amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

20744/1894.

3—3

Hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a. kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége, a gommose bacillaira lépett fel, minél fogva szőlővesszőket sem Franciaországból, a külföldről általában, sem pedig Horváth-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szőlő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisülni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállító is meg fog büntettetni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

12386/1894.

3—3

Hirdetmény.

A nagyméltosági m. kir. belügyminisztérium 61369/84. II. sz. alatt kelt-intézményével jóváhagyott 12757/403 84. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel bírjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsai bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezésnek eleget nem tesznek, 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntettetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.**A legjobb****ruhacséttisztító szer.**

Kapható minden nagyobb kereskedésben

Eladó ház!

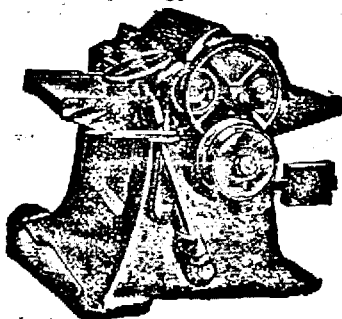
A Czitronyi-féle fogadó a vasut mellett igen kedvező feltételekkel eladó.

Tudakozódhatni Perényi-utca I-ső szám.

Német amerikai gépgyár.

**Kirchner Ernő és Társa
Leipzig-Sellerhausen.**

Fióközlét és gépraktár: Budapesten, VI. kerület, gyár utca 35. szám.

Kizárólagos különlegesség: fűrészelő- és famunkáló gépek. Felajánlja fűrésztelepeknek, épület- és butorasztalosoknak parkett-gyáraknak, kocsigyáraknak stb. Elismert legjobb s minden világkiállításán az első ér-

mekkel kitüntetett keretes, hasító és vízszintes fűrészeit, gyalulógépeit, szalag és körfűrészeit, marógépeit, esztergapadjait, parkettgépeit stb., valamint kézhajtású gépeit is.

Referenciák: az első budapesti és vidéki gyárak. Egyedül Magyarországon 1000-nél több gép van üzemben. Szakértői felvilágosításokért, katalógusokért, valamint ajánlatokért szíveskedjék fordulni 877. 3—8.

Kirchner Ernő és Társa budapesti fiók-üzletéhez VI., gyár-utca 35. sz.

Arad sz. kir. város; kap. hivatalától.

15315/1894. sz.

Körözés.

Folyó hó 3-án az aradi országos vásártéren egy 4—5 hónapos fekete szőrű csillagos homlokú kancza csikó találatot bitangságban.

A csikó tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennyiben annak átvétele végett az aradi kapitányi hivatalnál f. hó 22-ig nem jelentkezik, az mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Arad 1894. évi november 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

M. k. államvasutak. Üzletvezetőség Debreczenben.

30563/1894. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán 1895. évi márczius 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 50 kros bélyeggel és »Ajánlat a m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán levő vendéglő üzlet bérletére« felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1895. évi január hó 2-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térti bevénnyel nyujtandók be; ugyanazon időpontig bánatpenz fejében pedig 200 azaz kétszáz o. é. frt készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Hungária-kávéház épület II. em. 12. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, mirt is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára — szabadon választ-hasson.

Debreczen, 1894. október hó 1-én.

Az üzletvezetőség.**„Karaván“**

védjegy.

legfelsőbb helyen engedélyezett

orosztea-kiviteli társulat Moszkvában.

Magyarországi telepe:

Budapest, Arany János-utca 30.

Teánk, mely budapesti telepünk rövid fennállása után, már oly közkedveltségnek és általános elterjedésnek örvend és mely a bécsi néptáplálási kiállításon a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, Budapesten valamint az egész országban majdnem minden jobb fűszer-, csemege- és tea-kereskedésben és droguistánál kapható.

Az orosz hivatalos vámszalagot és védjegyünket, melylyel eredeti csomagjainak és izléses pléhdobozaink el vannak látva, különös figyelembe ajánljuk.

Augusztus 15-ike óta csak új termésű teát hozunk forgalomba. 875. 2—3.

Főtelep Aradon:

ÉLES ARMIN

fűszer és csemegekereskedőnél.

22961

1894.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. ministerium 65539/894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a tyrol és vorarlbergi cs. és kir. helytartóság f. évi október hó 18 án 25366. sz. a. kelt értesítése szerint a magyarországi hasított körmű állatoknak Tyrolon és Vorarlbergen keresztül vasuton való átvitele meg van engedve, ezen állatoknak azonban a nevezett tartományba való bevitele egyelőre még továbbra is tilos marad.

Arad, 1894. november 6.

A városi tanács.

13960/894. k. n.

3-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnak f. évi 68092. sz. a. kelt magas leirata alapján közhírré teszem, hogy Hódmező-Vásárhely városnak szabályrendelete, a melylyel a házaló kereskedés a nevezett város területén, a fennálló házalási szabályok 17-ik §-ában és ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltatott.

Kelt Aradon, 1894. évi október 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, a készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az ő világrészben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Hager javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Barmely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepták, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrre mély hatásában minden más szer felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltérés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kiváló minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és 12 frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centi. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin és vasoxydtartalommal. Egy 30 centi. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fényvel. Hat percig égő, 1 drb 80 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb: 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és csusos fájdalmak ellen igen hiro és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora. mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenen gyógyszernek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

U. jancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra bizánsunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítik.

Téli almát, kiváló fajtákat, nagyobb mennyiségben is elad fő-ut 48. sz. alatt Boros Beniné.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

25374. II. 1894.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Kecskemét állomásán a meglévő áruraktár meghosszabbítandó. Ezen építési munkát biztosítása céljából ezennel nyilvános versenyárgyalás hirdetik. E végből felhivatnak a pályázók, hogy ezen építésre vonatkozó s alant felsorolt feltételek szerint felszerelt szabályszerű bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat legkésőbb f. évi november hó 15-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség titkárságánál benyujtsák, vagy posta útján oda beküldjék.

Később érkező vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ovadék fejében 400 frt készpénzben, vagy a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint a fenti összegnek megfelelő értékű és állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alulirt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. évi november hó 14-én déli 12 óráig letétbe helyezendő.

A lepecsételt ajánlatok borítékai »Ajánlat a kecskeméti áruraktár meghosszabbítására« felirással látandók el.

A letétjegyek az ajánlathoz nem csatolandók.

A végrehajtandó munkára vonatkozó tervek és pályázati feltételek f. évi november 5-től kezdve a szegedi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában s a kecskeméti osztály-mérnökségnél naponta délelőtt 8 órától délután 2 óráig betekintheők.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

21877/1894.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megállapított dohánybevéltési árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.

Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

48529. I. a. sz.

Pályázati hirdetmény gázgörek szállítására iránt.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1895. évben felmerülő szükségletének fedezésére 90 drb felső és 90 drb aló öntött vas gázgörek szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályától (I. d) Budapest külső kepesi-ut 2-ik házcsoportjában, földszint kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva, bepecsételve s a borítékban »ajánlat a 48529/94. számhoz« felirattal megjelölve legkésőbb 1894. évi november 20-án déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához betérjesztendő.

Kelt Budapesten, 1894.

A magyar kir. államvasutak budapest jobbparti üzletvezetősége.

20392/894

3-3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mindazok, kik halottjaikat az aradvárosi 2681. sz. tjkvben 6354. h. r. szám alatt felvett Gábor-dűlőben fekvő külhatárbeli temetőben (melynek használata 1886. évi január 1-től kezdve beszüntetett) temettek el, a mennyiben halottjaik hullait más temetőbe akarják átszállítani, azt 1896. január 1-ig eszközöltessék, mert azontul a temető területet annak telekkönyvi tulajdonosa mezei gazdasági célokra korlátlanul használhatja, és az ott eltemetett hullák kiásatását, amennyiben az nem hatósági rendeleten alapulna, megtagadhatja.

Arad, 1894. október 6-án.

A városi tanács.

STEIGERWALD A.

kárpitós, díszítő és butorgyáros Aradon?

Butorraktár: Andrassy-tér 15. — Butorgyár: P. Választó-u 32.
Telefon n. 115. Őszi időnyre ujonnan berendezett raktára 779 5—x

„salon-, ebédlő- és hálószoba-butorait,
ugyszintén a legizlésteljesebb

KÁRPITOS-BUTORAIT.

minden stílus kivételben előnyös és olcsó árak mellett. Videki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Dürr Testvérek

fűszer-, csemege-, gyarmatáru-, ásványviz- és borkereskedése
az „arany szarvashoz“ Aradon, fő-ut 2. sz. a városházzal szemben.

Az őszi idény beálltával ajánlunk a nagyérdemű közönségnek friss és legjobb minőségű csemegéket, u. m.: különféle **sajtokat, halmeműeket, hideg felvágottakat, salátákat, zناimi uborkát és bozeni befőttet**, továbbá a legfinomabb **teákat, teasüteményeket, rumokat, magyar és francia cognacokat, pezsgő- és pecsenye-borokat**. Nemkülönbön ajánljuk a legjobb gyártmányu **czukrot, friss érkezésű kávékat, rizseket, főzelékeket és szép hegyi rózsaszőlőt**, továbbá mindennemű fűszereket a **legjobb minőségben és legjutányosabb árak mellett.**

Midőn a nagyérdemű közönség b. pártfogását kérni bátorkodunk, magunkat tapasztalt jóindulatába ajánlva, maradunk

kiváló tisztelettel

Frissen lőtt nyul darabja 80 kr.

Dürr Testvérek.

Konzum Magazin.

Az Aradi Első Élelmi és Háztartási Czikkeket Beszerző és Szállító vállalat működését megkezdte.

Az általános árjegyzék **folyó hó 20-ik napjától** kezdve **Tököly-tér 1. sz.** iroda helyiségben ingyen kapható.

Az árjegyzékben **ozukor, fűszer- és gyarmat-áru, hus, vaj, só, liszt, zsír, szalonna, tojás, zöldség, hüvelyesek, tűzifa, faszén, kőszén, petroleum,**

majorság élő állapotban,

burgonya, sör, bor, pálinka és a t. árak lesznek kitüntetve.

A t. fogyasztó közönség szíves érdeklődését kéri

Az Aradi Első Élelmi és Háztartási Czikkeket Beszerző és Szállító Vállalat Tököly-tér 1. sz.

Fogyasztási raktár.

Téli áruk!

Az olesóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházépületben, a 18 vértanu szobor
átellenében van. 536 9-9

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-
kendők, gyermekkoscsik, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb. 813.

olcsóbban mint bárhol.

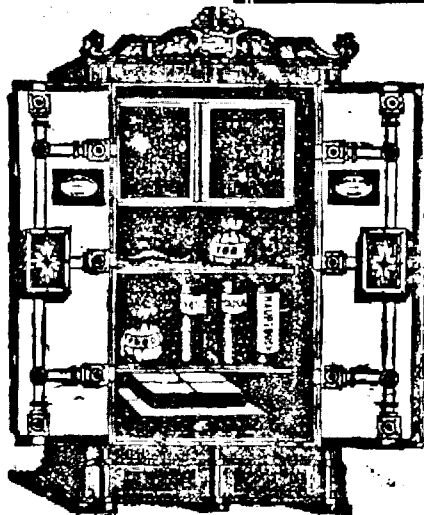
Fogyasztási raktár belépési díj és kötelezettség nélkül.

Fogyasztási raktár belépési díj és kötelezettség nélkül.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

A ca. kir. osztr. és a m. kir.
miniszeriumok s államves-
tutak szállítói

tűz és betörés ellen biztos
kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Községek számára kivételesen
25% engedmény.

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai
H O W E,
karikahajó
WHEELER & WILSON,
Singer és kézi varrógépek
családok, szabók és szűpészek
rézére.
Mindennemű varrógépek ja-
vitása is eszközöltetik.
Varrógépekhez azükeleges tel-
lékek. 581

SINGER L. S.

SINGER L. S.

Csak 3 forint.

A legszebb és legcélsebb

karácsonyi ajándék.
(Emlék az elhunytakról.)

Alapítva

1879-ben.

844. b-10

Arczképek életnagyságban

bármely beküldött fénykép után. Előleg 1 frt. Szállítási idő 10 nap. A hű hasonlatért kezeség vállalatik. A fénykép sértetlen marad. Karácsonyi ajándéku szánt megrendelések előbb küldendők be.

BODASCHER SIEGFRIED,

Jutalomdíjazott műterme Bécs. Praterstrasse 61., (azelőtt grosse Pfarrgasse.)

Az epilepsia

gyógyítható és pedig visszaesés nélkül. Ezerek tanuskodnak már a tudományak ezen csodálatraméltó sikere mellett.

Részletes adatok válaszlévél-bélyeggel együtt beküldendők a következő cím alatt:

„Office Sanitas“, Paris 30. Faubourg Montmartre. 779 8-12

Jegyzői irnok.

Egy vizsgázott jegyzői irnok alkalmazást nyerhet **f. évi december hó 1-től** Aradmegye Buttyin községi jegyzői hivatalban.

Az évi fizetés 200 ftt, mellékjövedelem 100 ftt, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás.

Buttyin, 1894. évi november 16-án.

Popeszkú Izidor
községi jegyző.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy

1894. évi december hó 6-án

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében tüzlethelyiségemben Kossuth-utca 12. sz. azon

1894. évi szept. hóban esedékes

zalogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adni.
Weisz Dávid.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)
A „kék golyó“-hoz.

A közeledő sasion változás beálltával bátorkodunk a nagyrabecsült közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat kézmű, rövidáru norinbergi és fehérnemű cikkekkel álló raktárunkat az

ősz és téli idényre

mindennemű ujdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban szilartó parohetek, csánok és flavellek, téli szövetek, jäger alsó ruházat, harisnyák, keztyűk, sapkák, karmantyuk, poartó és berliuer kendők.

Nemkülönbben legjobb gyártmányu vászon, olifon, canavász, asinvat és asztal-neműekben, mely cikkek **ugy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt fölülmúlnak.**

Midőn az eddig irányunkban tanusított beceses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Beccses pártfogásért esd

812.

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok

Gyapju és pamut keztyűk és harisnyák

arany, 13 ezüst órom. 9 diez. és ellismerő okmány.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palaczkkal 1 frt 10 kr. o. é.

30 év óta udv. Istállókban valamint katonai és polgári nagyobb Istállókban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficzamosások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre Idomításnál.

Fő letét: kerül. gyógyszerház Korneuburgban.

Tessék a főnb. eb bi védjegyre ügyelni. s a vételnél határozottan kifejezni. Kwizda-féle Restitutionsfluid.

osztrák-magyar cs. és kir. udvari szállító.

román kir. udvari szállító.

Kapható a gyógyszerházakban és drogeriákban.

132

Tölgyfa-eladás!

Aradváros közvetlen közelében eső **csálai kincstári erdőből** a baraczkai országos szőlőoltványtelep részvénytársaságnak eső 116 m. holdon lévő mintegy 4,261 m³ tölgy-épületfa, 565 m³ szil-épületfa, 4,262 m³ tölgytüzifa és 566 m³ szil- és nyártüzifa az erdőben tövön összesen negyvenötezer (45,000) ftt becsár mellett **folyó évi november 20-án délelőtt 9 órakor** zárt ajánlatok alapján **az aradcsanádi vasutak igazgatósági helyiségében** eladatni fog.

A zárt ajánlatok 4500 ftt bánompénzzel ellátva **az aradcsanádi gazdasági takarékpénztárnál** adandók be. — A **vételi és fizetési feltételek** ugyanott a hivatalos órák alatt, vagy a csálai erdőben a főerdészi lakban bármikor betekintheők.

A bánompénz akár készpénzben, akár más a magyar állam által biztosítékképp elfogadott értékpapirokban állhat.

A zárt ajánlatok benyújtásának határideje **f. évi november hó 19-én este 6 óra.**

Arad, 1894. november hó 8-án.

Baraczkai országos szőlőoltványtelep igazgatósága.

1894.

ŐSZ.

1894.

NEUMANN.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruház
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Arad.
Debrecen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Eczék.
Zágráb.
Szofia.
Becskerek.

Pancsova.
Belgrád.
Szerajevo.
Szilisztria.

Merán.

Trieszt.

Szabott árak.

Szabott árak.

Alapított 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confection áruház.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék
minden e szakmába vágó

ezikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapított 1875-ben.

